

UZASADNIENIE

Skierowanie do Sejmu projektu ustawy o nasiennictwie zostało zapowiedziane we wniesionym przeze mnie do Sejmu VI kadencji w trybie art. 122 ust. 5 Konstytucji w dniu 24 sierpnia 2011 r. wniosku o ponowne rozpatrzenie ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o nasiennictwie. Za odmową podpisania ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. przemawiał fakt, iż ustawa ta w pierwotnym jej kształcie miała dostosować polskie prawo do wymagań Unii Europejskiej, tymczasem w toku prac legislacyjnych prowadzonych przez Sejm VI kadencji, do ustawy wprowadzono poprawki zmieniające cel regulacji. Zmiany prawa w tak ważnych i wrażliwych obszarach, jak kwestie dotyczące organizmów genetycznie zmodyfikowanych, nie mogą być wprowadzane z pominięciem szeroko zakrojonej debaty publicznej oraz konsultacji społecznych. Stworzenie możliwości zaprezentowania racjonalnej argumentacji w debacie publicznej daje szansę, że opinie lub decyzje w tej sprawie będą podejmowane w oparciu o merytoryczne argumenty. Takie rozwiązanie da szansę na wdrożenie niezbędnych uregulowań prawnych w zakresie nasiennictwa, a jednocześnie pozwoli uniknąć przyjęcia przepisów wzbudzających kontrowersje – które w mojej opinii powinny zostać uregulowane w odrębnej ustawie.

Regulacje prawne dotyczące organizmów genetycznie modyfikowanych powinny być zawarte w jednym systemowym akcie normatywnym. Przypomnieć należy, że stosowny projekt ustawy został skierowany do Sejmu VI kadencji przez Rząd w dniu 25 listopada 2009 r. Uwzględniał on wytyczne zawarte w Ramowym Stanowisku Rządu RP dotyczącym organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Zgodnie z założeniem projektodawcy ustawa ta miała uchylić m.in. regulacje dotyczące organizmów genetycznie zmodyfikowanych zawarte w ustawie z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2007 r. Nr 41, poz. 271, z późn. zm.).

Optymalnym rozwiązaniem byłoby właśnie uchwalenie odrębnej ustawy o organizmach genetycznie modyfikowanych. Ustawa określać powinna m.in. zasady prowadzenia upraw genetycznie zmodyfikowanych oraz tryb udziału społeczeństwa w postępowaniu dotyczącym organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Wymaga to rzetelnej dyskusji i analiz prawnych poprzedzonych konsultacjami z organizacjami zajmującymi się tą problematyką. Przebieg przeprowadzonego w dniu 9 lutego 2010 r. wysłuchania publicznego dotyczącego rządowego projektu ustawy – Prawo o organizmach genetycznie zmodyfikowanych pokazuje jak złożona jest to problematyka i jak duże budzi

kontrowersje. Okoliczności te uzasadniają utrzymanie obecnej regulacji dotyczącej odmian roślin genetycznie zmodyfikowanych zawartej w ustawie z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie do czasu przyjęcia nowej, kompleksowej ustawy dotyczącej organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Dodatkowym argumentem przemawiającym za takim właśnie rozwiązaniem jest stan prac nad prawem unijnym w zakresie GMO – w Parlamencie Europejskim trwają obecnie prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego zmieniającego dyrektywę 2001/18/WE w zakresie umożliwienia państwom członkowskim ograniczenia lub zakazania uprawy organizmów zmodyfikowanych genetycznie na swoim terytorium. Organy Unii Europejskiej dostrzegają sygnały świadczące o tym, że uprawa powinna zostać uznana za kwestię o istotnym wymiarze lokalnym, pod czas gdy wprowadzenie do obrotu lub przywóz GMO powinny być nadal regulowane na poziomie UE. Ostateczna decyzja ustawodawcy unijnego co do stosowania techniki genetycznej nie została jeszcze podjęta.

Z tych względów uznaję za zasadne wniesienie do Sejmu projektu ustawy o nasiennictwie w brzmieniu opartym na przyjętej przez Sejm w dniu 1 lipca 2011 r. ustawie o nasiennictwie. Różnica polega na utrzymaniu w mocy przepisów dotyczących odmian genetycznie zmodyfikowanych zawartych w ustawie z 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie. Propozycja ta ma na celu zagwarantowanie czasu potrzebnego Rządowi i Parlamentowi na przygotowanie, skonsultowanie społeczne i wprowadzenie nowego, kompleksowego prawa dotyczącego organizmów genetycznie modyfikowanych.

Projekt dokonuje implementacji aktów prawnych Unii Europejskiej:

- 1) dyrektywy Rady 2008/90/WE z dnia 29 września 2008 r. w sprawie obrotu materiałem rozmnożeniowym roślin sadowniczych oraz roślinami sadowniczymi przeznaczonymi do produkcji owoców (Dz. Urz. UE L 267 z 08.10.2008, str. 8),
- 2) rozporządzenia Komisji (WE) nr 637/2009 z dnia 22 lipca 2009 r. ustanawiającego reguły wykonawcze co do odpowiedniego nazewnictwa odmian gatunków roślin rolniczych i warzywnych (Dz. Urz. UE L 1191 z 23.07.2009, str. 10),
- 3) dyrektywy Komisji 2009/145/WE z dnia 26 listopada 2009 r. przewidującej pewne odstępstwa w odniesieniu do zatwierdzania populacji miejscowych i odmian warzyw tradycyjnie uprawianych w poszczególnych miejscach i rejonach zagrożonych erozją genetyczną oraz odmian warzyw niemających wewnętrznej wartości dla plonów o przeznaczeniu handlowym, wyprodukowanych w celu uprawy w określonych

warunkach, oraz wprowadzania do obrotu materiału siewnego tych populacji miejscowych i odmian (Dz. Urz. UE L 312 z 27.11.2009, str. 10),

- 4) dyrektywy Komisji 2010/60/WE z dnia 30 sierpnia 2010 r. przewidującej pewne odstępstwa dotyczące wprowadzania do obrotu mieszanek pastewnych materiału siewnego przeznaczonych do wykorzystania w celu ochrony środowiska naturalnego (Dz. Urz. UE L 228 z 31.08.2010, str. 10),
- 5) projektu decyzji Komisji implementującej dyrektywę Rady 2002/55/WE w odniesieniu do wymagań, zgodnie z którymi można wprowadzać do obrotu małe opakowania materiału siewnego kategorii standard różnych odmian roślin warzywnych należących do tego samego gatunku

Projekt ustawy obejmuje zarówno przepisy dotyczące zgłaszania i rejestracji odmian uprawnych przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych, przepisy dotyczące wytwarzania i oceny materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, materiału szkółkarskiego oraz rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych, zasady etykietowania i oznaczania tego materiału siewnego, jak też obrotu tym materiałem i jego kontroli.

Projekt ustawy reguluje materię zawartą w 8 różnych dyrektywach Unii Europejskiej. Oznacza to, że pojęcie materiał siewny obejmuje różne rodzaje tego materiału, w tym:

- 1) materiał siewny roślin rolniczych,
- 2) materiał siewny roślin warzywnych,
- 3) materiał szkółkarski,
- 4) materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin warzywnych,
- 5) materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych,

a także różne, dla każdego z rodzajów materiału siewnego, zasady rejestracji odmian, wytwarzania, oceny i kontroli materiału oraz obrotu tym materiałem.

Tytuł I obejmuje przepisy ogólne, w tym dotyczące obszaru, który będzie uregulowany przepisami projektu ustawy, oraz definiuje pojęcia stosowane w projekcie.

W odróżnieniu od obowiązującej ustawy, proponuje się, aby wykaz gatunków roślin, których dotyczą przepisy projektu ustawy, był ogłoszony, w drodze obwieszczenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, w Dzienniku Urzędowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wprowadzenie takiej regulacji uchroni w przyszłości ustawodawcę przed koniecznością dokonywania częstych zmian w ustawie, związanych z wdrażaniem przepisów Unii

Europejskiej dotyczących zmian nazewnictwa gatunków oraz dopisywaniem lub skreślaniem gatunków.

Wprowadzono definicję „odmiany regionalnej” roślin rolniczych i roślin warzywnych zamiast obecnej definicji „odmiany miejscowej”. Zmiana ta jest związana z wprowadzeniem do przepisów o nasiennictwie nowych regulacji dla odmian miejscowych roślin rolniczych i warzywnych, które zgodnie z nazewnictwem obowiązującym w Unii Europejskiej są określane jako odmiany dla zachowania bioróżnorodności – odmiany regionalne.

Wprowadzono definicję „odmiany amatorskiej” dla odmian roślin warzywnych, która, będąc naturalnie przystosowana do warunków lokalnych, nie ma znaczenia komercyjnego i nie będzie wykorzystywana do produkcji towarowej.

Rozszerzono definicję „materiału siewnego”, dokonując podziału na różne jego rodzaje, z uwzględnieniem specyfiki i sposobów rozmnażania tego materiału, tj. wegetatywny lub generatywny.

Zastąpiono określenie materiału siewnego jako „materiału hodowcy” określeniem „materiał mateczny”, ponieważ w projekcie ustawy wprowadza się definicję „zachowującego odmianę”, który odpowiada za wytworzenie materiału matecznego danej odmiany, jak też za zachowanie jej charakterystycznych właściwości.

Dokonano zmiany definicji „dostawcy”, który będzie wpisywany do ewidencji dostawców zgodnie z przepisami projektu ustawy, a nie jak dotychczas zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2004 r. Nr 11, poz. 94, z późn. zm.). Zmiana ta ma charakter porządkowy polegający na umieszczeniu w jednej ustawie przepisów związanych z wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem szkółkarskim oraz rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin warzywnych i ozdobnych.

Wprowadzono definicję „nieprofesjonalnego odbiorcy”, zgodnie z którą jest to osoba fizyczna nabywająca materiał siewny w celu użycia na potrzeby własne i nieprzeznaczająca tego materiału oraz wytworzonych z niego produktów na cele zarobkowe, w związku z czym materiał siewny przeznaczony dla tych odbiorców może podlegać wyłączeniom z niektórych regulacji dotyczących ewidencji osób prowadzących obrót, etykietowania, prowadzenia i przechowywania dokumentacji oraz składania sprawozdań z obrotu.

W celu doprecyzowania przepisów dotyczących składania wniosków o wpis odmiany do krajowego rejestru dodano definicję „zgłaszającego odmianę”, zgodnie z którą może to być zachowujący odmianę lub inny podmiot składający wniosek o wpis odmiany do krajowego rejestru, będący osobą fizyczną, osobą prawną albo jednostką organizacyjną

nieposiadającą osobowości prawnej, mający miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw członkowskich. Obecnie odmianę wpisuje się do krajowego rejestru na wniosek hodowcy albo jego pełnomocnika.

Doprecyzowane zostały przepisy dotyczące urzędowych działań, które stanowią implementację definicji tych działań zawartych w dyrektywach Rady Unii Europejskiej z zakresu nasiennictwa. Zgodnie z art. 3 ust. 2 projektu ustawy za urzędowe działania uważa się działania wykonywane przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, osobę prawną upoważnioną przepisami ustawy do działań w imieniu organów państwa oraz osobę fizyczną upoważnioną do działań pomocniczych prowadzonych pod kontrolą organów państwa. W celu zapewnienia, że działania wykonywane przez upoważnione osoby prawne oraz osoby fizyczne będą niezależne i obiektywne, w art. 3 ust. 5 projektu ustawy wprowadzono przepis stanowiący, że osoby te nie uzyskują w zakresie swojej działalności żadnych korzyści z działań, do których zostały upoważnione. Przepis ten nie dotyczy wynagrodzenia otrzymywanego w ramach stosunku pracy.

Tytuł II obejmuje dwa działy i zawiera przepisy regulujące zagadnienia dotyczące badania i rejestracji odmian. Przepisy ogólne dotyczące urzędowych badań odmian oraz wpisu odmian do krajowego rejestru pozostają niezmienione w stosunku do obecnie obowiązujących.

W celu usprawnienia procesu składania wniosków o wpis odmiany do rejestru, wprowadza się przepis o umieszczeniu wzoru wniosku i kwestionariusza technicznego na stronie internetowej administrowanej przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (Centralny Ośrodek). Odmianę do krajowego rejestru wpisuje się na wniosek zgłaszającego odmianę.

W art. 14 ust. 8 projektu ustawy wprowadzono regulację odmienną od zawartej w art. 12 ust. 9 obowiązującej ustawy, zgodnie z którą koszt wykonania badań odrębności, wyrównania i trwałości (OWT), w przypadku gdy ich wykonanie jest zlecane przez Centralny Ośrodek w całości lub w części innemu podmiotowi, ponosi hodowca, jeżeli wyrazi na to zgodę na piśmie. Taki przepis oznaczałby bowiem nierówne traktowanie podmiotów w przypadku tych, które ponoszą inne opłaty niż ustalone w przepisach określających wysokość opłat za badania OWT. Centralny Ośrodek zleca badania innym podmiotom jedynie w przypadku badań specjalistycznych, dla przeprowadzenia których niezbędne jest posiadanie odpowiedniego wyposażenia i wyspecjalizowanej kadry oraz których przeprowadzenie przez Centralny Ośrodek byłoby nieuzasadnione ekonomicznie. Obecnie koszty badań zlecanych

innym podmiotom wynoszą ok. 2 – 3 % ogółu kosztów badań przeprowadzanych przez Centralny Ośrodek i są to koszty badania odporności odmian na patogeny oraz koszty badań przeprowadzanych przez Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach w zakresie roślin sadowniczych. W przypadku zlecenia badań innym podmiotom oraz wyższych kosztów badań niż określone w rozporządzeniu, Centralny Ośrodek z własnego budżetu sfinansuje różnicę pomiędzy kosztami zleconych badań a wpływami z urzędowych opłat za te badania.

Należy zaznaczyć, że ewentualny wzrost wydatków z budżetu Centralnego Ośrodka nie zwiększy wydatków z budżetu państwa na ten cel. Obecnie opłaty za wykonanie badań OWT wnoszone przez podmioty nie pokrywają całkowitych kosztów wykonania tych badań. Pozostałe koszty będą ponoszone z budżetu państwa oraz finansowane z przychodów z działalności Centralnego Ośrodka. Rozwiązania takie stosowane są również w innych państwach Unii Europejskiej, w tym w państwach sąsiednich: Niemczech i Czechach. Rozwiązanie to zapewnia sprawdzanie odmian w badaniach rejestrowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dostarcza informacji o cechach odmian oraz ich przydatności w warunkach glebowo-klimatycznych Polski.

Dodany został przepis umożliwiający zgłaszającemu odmianę zapoznanie się z przebiegiem oraz wynikami badań OWT lub WGO (wartość gospodarcza odmiany). Zgłaszający odmianę otrzymuje raport końcowy dotyczący badań OWT. Wyniki badań WGO ze względu na obszerność badań publikowane są w postaci opisowych list odmian.

Wprowadza się przepis, który umożliwia hodowcy dołączenie do wniosku o wpis odmiany do krajowego rejestru listy osób fizycznych, które brały udział w wyhodowaniu albo odkryciu i wyprowadzeniu odmiany, jeżeli wyrażą na to zgodę. Po zarejestrowaniu odmiany dyrektor Centralnego Ośrodka będzie wydawał tym osobom, na ich wniosek, zaświadczenie potwierdzające ich udział w procesie hodowli.

W celu zapewnienia właściwego zachowywania odmiany został wprowadzony przepis o przeprowadzaniu kontroli w tym zakresie przez Centralny Ośrodek po wpisie odmiany do krajowego rejestru. Kontrola ta może być przeprowadzana przy udziale osób niebędących pracownikami Centralnego Ośrodka.

Zrezygnowano z przepisów mówiących o powoływaniu i działaniu komisji do spraw rejestracji. Dyrektor Centralnego Ośrodka przy wydawaniu decyzji o wpisie odmiany do krajowego rejestru oraz skreśleniu odmiany z krajowego rejestru może, a nie musi uwzględniać opinii komisji do spraw rejestracji. Komisja ta może być powoływana zgodnie ze statutem Centralnego Ośrodka. Członkom komisji do spraw rejestracji, tak jak

w obowiązującej ustawie, za udział w posiedzeniu będzie przysługiwała dieta i zwrot kosztów przejazdów w wysokości oraz zgodnie z warunkami stosowanymi przy podróżach służbowych na obszarze kraju pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

Projekt ustawy uwzględnia przepisy, które zostaną wydane na podstawie art. 7 dyrektywy Rady 2008/90/WE z dnia 29 września 2008 r. w sprawie obrotu materiałem rozmnożeniowym roślin sadowniczych oraz roślinami sadowniczymi przeznaczonymi do produkcji owoców. Ww. przepis dyrektywy dotyczy rejestracji odmian, w tym określa okres ważności urzędowej rejestracji odmiany. Dlatego też do 30 lat przedłużono okres wpisu do krajowego rejestru – w przypadku odmian roślin sadowniczych (obecnie okres ten wynosi 25 lat – w przypadku odmian drzew i 20 lat – w przypadku odmian krzewów i bylin).

Wprowadza się przepis, który umożliwia zachowywanie odmiany niechronionej wyłącznym prawem do odmiany przez więcej niż jednego zachowującego odmianę. Każdy zainteresowany zachowaniem określonej odmiany może wystąpić do dyrektora Centralnego Ośrodka z wnioskiem o wpisanie go w krajowym rejestrze jako zachowującego odmianę. Po przeprowadzeniu badań OWT dyrektor Centralnego Ośrodka wydaje decyzję w sprawie wpisania zachowującego odmianę do krajowego rejestru jako kolejnego zachowującego daną odmianę. W przypadku odmian mieszańcowych, kolejny zachowujący odmianę jest obowiązany przedstawić Centralnemu Ośrodkowi zgodę hodowcy tej odmiany do zachowywania składników mieszańcowych.

W projekcie ustawy zostało dodane upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do ustalenia listy gatunków roślin warzywnych i sadowniczych, dla których będą przeprowadzane badania WGO. Obecnie lista ta stanowi załącznik nr 4 do obowiązującej ustawy. Proponowana zmiana uchroni w przyszłości ustawodawcę od konieczności dokonywania zmian w ustawie w wyniku zmiany gatunków podlegających badaniom WGO.

Dział II projektu ustawy, który dotyczy rejestracji odmian regionalnych i odmian amatorskich, implementuje przepisy dyrektywy Komisji 2008/62/WE z dnia 20 czerwca 2008 r. przewidującej pewne odstępstwa w odniesieniu do rejestracji populacji miejscowych i odmian roślin rolniczych przystosowanych naturalnie do warunków lokalnych i regionalnych i zagrożonych erozją genetyczną oraz obrót materiałem siewnym i sadzeniakami ziemniaka tych populacji miejscowych i odmian oraz dyrektywy Komisji 2009/145/WE z dnia 26 listopada 2009 r. przewidującej pewne odstępstwa w odniesieniu do

zatwierdzania populacji miejscowych i odmian warzyw tradycyjnie uprawianych w poszczególnych miejscach i rejonach zagrożonych erozją genetyczną oraz odmian warzyw niemających wewnętrznej wartości dla plonów o przeznaczeniu handlowym, wyprodukowanych w celu uprawy w określonych warunkach, oraz wprowadzania do obrotu materiału siewnego populacji miejscowych i odmian.

Zgodnie z projektowanymi przepisami za wpis odmiany regionalnej albo odmiany amatorskiej do krajowego rejestru, za zachowanie jej w trakcie badań rejestrowych, a także za zachowanie odmiany po wpisie do krajowego rejestru odpowiada zachowujący odmianę. W projekcie określono warunki, jakie powinny być spełnione, aby odmiana regionalna mogła zostać uznana za odmianę regionalną (dla zachowania bioróżnorodności). Odmiana taka powinna mieć znaczenie w regionie pochodzenia, czyli w regionie, w którym odmiana była tradycyjnie uprawiana i do którego naturalnie się przystosowała. Jako odmiany regionalne będzie można wpisywać do krajowego rejestru odmiany, które znajdowały się wcześniej w krajowym rejestrze lub we wspólnotowym katalogu, ale zostały z niego wykreślone co najmniej na dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ich wpis. Nie będzie można wpisywać jako odmiany regionalnej odmian chronionych wyłącznym prawem do odmiany na podstawie przepisów krajowych lub wspólnotowych. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, określi jednostki odpowiedzialne za genetyczne zasoby roślin. Jednostki te będą opiniować wnioski składane do ministra właściwego do spraw rolnictwa w sprawie uznania odmiany za odmianę regionalną lub amatorską.

W odróżnieniu od odmian regionalnych dla odmiany amatorskiej nie określa się regionu pochodzenia i wymogu zachowywania jej w regionie pochodzenia.

Tytuł III projektu ustawy obejmuje pięć działów podzielonych dodatkowo w przypadku działu II na trzy rozdziały, a w przypadku działu III na dwa rozdziały. Przepisy zawarte w tym tytule regulują zasady wytwarzania i oceny różnych rodzajów materiału siewnego, w tym materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, materiału siewnego odmian regionalnych roślin rolniczych i warzywnych, odmian amatorskich, mieszanek materiału siewnego oraz materiału szkółkarskiego, materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych oraz sadzonek winorośli.

Dział I stanowią przepisy wspólne dla wszystkich rodzajów materiału siewnego. Są w nich określone ogólne warunki, które należy spełnić przy wytwarzaniu materiału siewnego oraz rodzaje dokonywanych ocen.

Dział II, regulujący zasady wytwarzania i oceny materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, podzielony został na trzy rozdziały.

Rozdział 1 obejmuje przepisy dotyczące oceny materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych. W stosunku do obecnie obowiązujących przepisów proponuje się, aby wniosek o dokonanie oceny polowej odmian niechronionych wyłącznym prawem do odmiany składał podmiot prowadzący obrót, a nie hodowca. Zmiana ta uprości i ułatwi podmiotom proces wytwarzania materiału siewnego, gdyż w przypadku odmian niechronionych wyłącznym prawem do odmiany, zachowaniem odmiany może zajmować się kilka podmiotów. Jest to rozwiązanie praktykowane w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. W przypadku odmian chronionych wyłącznym prawem do odmiany, wniosek o dokonanie oceny polowej będzie tak jak dotychczas składał hodowca odmiany lub osoba przez niego upoważniona, z tym że obecnie proponuje się, aby minister właściwy do spraw rolnictwa określił, w drodze rozporządzenia, również wzór tego upoważnienia.

W przypadku materiału matecznego, wniosek o dokonanie oceny polowej materiału siewnego własnych odmian składa zachowujący te odmiany. Przepis ten został rozszerzony o materiał siewny kategorii elitarny o obniżonej zdolności kiełkowania.

Stworzenie możliwości oceny polowej plantacji obsianej materiałem siewnym kategorii elitarny o obniżonej zdolności kiełkowania umożliwia wykorzystanie w procesie reprodukcji nasiennej wartościowych materiałów na plantacjach zachowującego odmianę, który daje gwarancję, że wyprodukowany materiał siewny będzie spełniał wszystkie wymagania w zakresie tożsamości i czystości odmianowej, a także wymagania w zakresie jakości.

Tak jak w obowiązujących przepisach wprowadzone zostały ograniczenia wielkości dla plantacji nasiennych, obsianych materiałem siewnym roślin zbożowych – 2 ha, obsadzonymi sadzeniakami ziemniaka – 1 ha, obsianymi materiałem siewnym pozostałych gatunków roślin rolniczych – 0,5 ha. Ograniczenie to dotyczy wyłącznie plantacji przeznaczonych do produkcji materiału siewnego kategorii kwalifikowany, tak aby ocena była możliwa zgodnie z obowiązującymi metodykami. Nie dotyczy to plantacji nasiennych, obsianych materiałem matecznym przeznaczonym do produkcji materiału siewnego kategorii elitarny, ponieważ uprawa ta stanowi punkt wyjściowy do dalszej reprodukcji materiału siewnego, a powierzchnie te są niewielkie.

W części dotyczącej zgłaszania do oceny polowej plantacji nasiennej wprowadzono przepisy porządkujące i upraszczające działania. Informacje zawarte we wniosku o dokonanie

oceny polowej zostały rozszerzone o numer identyfikacji podatkowej prowadzącego obrót oraz imię i nazwisko oraz adres i miejsce zamieszkania albo nazwę oraz adres i siedzibę producenta. W przypadku dokumentów, które dołącza się do wniosku o dokonanie oceny polowej roślin wieloletnich, wymagane załączniki dołącza się tylko w pierwszym roku oceny, a w przypadku zgłaszania odmian roślin rolniczych i warzywnych znajdujących się w badaniach rejestrowych dołącza się decyzję dyrektora Centralnego Ośrodka lub właściwego urzędu rejestracyjnego innego państwa członkowskiego. W przypadku odmian wpisywanych do katalogów wspólnotowych, do wniosku dołącza się opis odmiany wraz z tłumaczeniem na język polski. Zrezygnowano z dołączania uwierzytelnionego tłumaczenia na język polski.

W przypadku gdy po złożeniu wniosku o dokonanie oceny polowej plantacji nasiennej danej odmiany, odmiana ta została skreślona z krajowego rejestru, odpowiedniego rejestru państwa członkowskiego lub wspólnotowego katalogu, plantacja taka jest poddana ocenie, a materiał siewny jest oceniany w najniższym stopniu lub kategorii przewidzianej dla danego gatunku.

W odróżnieniu od obowiązujących przepisów rozszerzony został zakres akredytacji dla próbobiorców oraz laboratoriów samodzielnych i laboratoriów należących do prowadzących obrót. Zgodnie z zaproponowanymi przepisami akredytowani próbobiorcy mogą pobierać próby materiału siewnego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany, a ww. laboratoria mogą oceniać materiał siewny tych kategorii. Rozszerzenie akredytacji na pobieranie prób i ocenę laboratoryjną dla materiału siewnego kategorii elitarny ma na celu pełną implementację przepisów wspólnotowych do prawodawstwa krajowego. Przepisy te nie dotyczą sadzeniaków ziemniaka, który podlega pełnej urzędowej ocenie zgodnie z przepisami Unii Europejskiej.

Wprowadza się przepis, zgodnie z którym, w przypadku ponownej polowej oceny materiału siewnego, zakazuje się dokonywania zmian na plantacji od dnia złożenia wniosku o ponowne dokonanie oceny oraz umożliwia się uczestniczenie w tej ocenie kwalifikatora, który dokonał pierwotnej oceny. Wniosek o ponowne dokonanie oceny składa się bezpośrednio w siedzibie wojewódzkiego inspektora właściwego ze względu na położenie plantacji nasiennej, tak aby możliwe było dokonanie ponownej oceny w czasie właściwym dla jej dokonania zgodnie z metodami oceny, a także ze względu na krótkie terminy składania wniosków o dokonanie ponownej oceny polowej lub oceny cech zewnętrznych, które wynoszą 3 dni, a w przypadku kukurydzy – 1 dzień.

Projekt ustawy wprowadza przepis umożliwiający uznanie materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych w niższym stopniu kwalifikacji niż wynika to z kolejności rozmnożeń danego stopnia kwalifikacji użytego do jego wytworzenia, czyli degradację materiału siewnego. Obniżenia stopnia kwalifikacji można dokonać w trakcie przeprowadzania oceny oraz po zakończeniu oceny dla materiału siewnego zaopatrzonego w etykiety, jak też dla materiału siewnego po ocenie okresowej (remanenty). Obniżenie stopnia kwalifikacji może dotyczyć wyłącznie całej partii, a nie jej części. Degradacji materiału siewnego po dokonaniu oceny laboratoryjnej może dokonać wyłącznie zachowujący odmianę w odniesieniu do materiału siewnego własnych odmian. O wprowadzenie ww. przepisów wnioskowały podmioty wytwarzające materiał siewny i prowadzące obrót tym materiałem oraz Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

W rozdziale 2 określono warunki wytwarzania i oceny polowej, oceny laboratoryjnej, oceny cech zewnętrznych i oceny weryfikacyjnej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych odmian regionalnych i odmian amatorskich.

Zgodnie z przepisami inplementowanej dyrektywy Komisji 2008/62/WE oraz uwzględniając przepisy zawarte w dyrektywie Komisji 2009/145/WE dotyczące ochrony bioróżnorodności roślin warzywnych, materiał siewny odmiany regionalnej roślin rolniczych i odmiany regionalnej roślin warzywnych może być wytwarzany w jej regionie pochodzenia. Ze względów praktycznych region pochodzenia jest wyznaczany zgodnie z granicami jednostek zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa. W uzasadnionych przypadkach minister właściwy do spraw rolnictwa może, w drodze decyzji, ustalić dodatkowy region wytwarzania np. jeżeli w regionie pochodzenia nastąpiła zmiana warunków środowiskowych uniemożliwiająca spełnienie wymagań w zakresie wytwarzania.

Oceny polowej i oceny laboratoryjnej odmiany regionalnej roślin rolniczych dokonuje zachowujący odmianę. Wytworzony materiał siewny musi spełniać wymagania określone dla kategorii kwalifikowany. W przypadku odmian regionalnych roślin warzywnych zachowujący odmianę, który dokonuje oceny, może uznać go za materiał siewny kategorii kwalifikowany lub kategorii standard. Oceny polowej i oceny laboratoryjnej materiału siewnego odmiany amatorskiej dokonuje zachowujący odmianę i uznaje go za materiał siewny kategorii standard. Zachowujący odmianę jest obowiązany składać wojewódzkiemu inspektorowi właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę wykaz plantacji nasiennych odmian regionalnych w celu właściwej kontroli procesu wytwarzania odmian regionalnych.

Rozdział 3 obejmuje przepisy dotyczące organizacji i zasad dokonywania oceny tożsamości i czystości odmianowej. W projekcie wprowadza się przepis, zgodnie z którym ocenie tożsamości i czystości odmianowej podlega, w odróżnieniu od istniejących przepisów, 100 % partii materiału siewnego kategorii kwalifikowany przeznaczonych do dalszej reprodukcji. Dodano również przepis stanowiący, że ocenie tej podlega nie mniej niż 10 % partii materiału siewnego odmian regionalnych roślin rolniczych, odmian regionalnych roślin warzywnych oraz odmian amatorskich. Przepisy te wynikają z wdrożenia dyrektyw Komisji Europejskiej dotyczących bioróżnorodności. Wprowadzono także przepis, zgodnie z którym w razie stwierdzenia braku tożsamości odmianowej w ocenie następczej materiału siewnego kategorii standard oraz materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich, wojewódzki inspektor może, w drodze decyzji, zakazać dokonywania oceny materiału siewnego przez zachowującego odmianę na okres dwóch kolejnych sezonów wegetacyjnych następujących po sezonie, w którym został stwierdzony brak tożsamości odmianowej. W tym okresie materiał siewny podlega urzędowej ocenie.

Ponadto Centralny Ośrodek po zakończeniu oceny tożsamości i czystości odmianowej będzie wydawał pisemną informację o jej wynikach. Wprowadzono również przepis stanowiący, że właściciel badanej partii materiału siewnego, który nie zgadza się z zawartym w informacji stwierdzeniem braku tożsamości odmianowej, może w terminie 2 dni od otrzymania tej informacji zwrócić się do dyrektora Centralnego Ośrodka o sprawdzenie, czy nie nastąpiły ewentualne nieprawidłowości mające wpływ na wynik tożsamości i czystości odmianowej. W tym celu dyrektor Centralnego Ośrodka powołuje komisję do sprawdzenia ewentualnych nieprawidłowości dotyczących badanej próby, przedstawionych przez właściciela badanej partii. W skład komisji wchodzi: właściciel badanej partii, zachowujący odmianę lub osoba przez niego wskazana, osoba wskazana przez kierownika jednostki organizacyjnej Centralnego Ośrodka dokonującej oceny tożsamości i czystości odmianowej danej partii, osoba wskazana przez wojewódzkiego inspektora właściwego ze względu na miejsce pobrania próby. Z czynności dokonanych przez komisję sporządza się protokół. Protokół ten przekazywany jest do dyrektora Centralnego Ośrodka w celu podjęcia ostatecznego rozstrzygnięcia dotyczącego ewentualnego braku tożsamości odmianowej badanej partii materiału siewnego.

Zgodnie z zaproponowanymi przepisami ocenę tożsamości i czystości odmianowej będzie wykonywał Centralny Ośrodek, a nie jak obecnie Główny Inspektor. Główny Inspektor będzie przekazywał Centralnemu Ośrodkowi informacje o planowanej liczbie prób

materiału siewnego przeznaczonego do oceny tożsamości i czystości odmianowej w sezonie poprzedzającym ocenę oraz wykaz pobranych prób materiału siewnego wysłanego do oceny tożsamości i czystości odmianowej w danym sezonie wegetacyjnym. Projektowane przepisy wynikają z dotychczasowych doświadczeń i mają na celu uporządkowanie i usprawnienie oceny tożsamości i czystości odmianowej.

Dział III, podzielony na dwa rozdziały, dotyczy mieszanek materiału siewnego.

Rozdział 1 obejmuje przepisy dotyczące mieszanek materiału siewnego roślin rolniczych i roślin warzywnych. Skład mieszanek określa prowadzący obrót. Po dniu 30 czerwca trzeciego roku, licząc od dnia zabezpieczenia opakowania, mieszanek materiału siewnego nie mogą być przeznaczone na cele siewne. Jest to rozwiązanie stosowane w wielu państwach członkowskich. Ma to na celu zapewnienie właściwej jakości materiału siewnego mieszanek znajdujących się w obrocie.

Rozdział 2 dotyczy mieszanek nasiennych roślin pastewnych dla ochrony środowiska. Przepisy te zostały wprowadzone w związku z opublikowaniem dyrektywy Komisji 2010/60/WE z dnia 30 sierpnia 2010 r. przewidującej pewne odstępstwa dotyczące wprowadzania do obrotu mieszanek materiału siewnego roślin pastewnych przeznaczonych do wykorzystania w ramach ochrony środowiska naturalnego (Dz. Urz. UE L 228 z 31.08.2010, str. 10). Ponieważ przepisy ww. dyrektywy Komisji odnoszą się do regulacji zawartych w dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (kwestie te należą do kompetencji Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska), przepisy projektu ustawy dotyczące mieszanek dla ochrony środowiska powinny być zgodne z art. 26 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.). Dlatego też minister właściwy do spraw rolnictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw ochrony środowiska, określi w drodze rozporządzenia szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania mieszanek dla ochrony środowiska zbieranych bezpośrednio oraz składników uprawianych mieszanek dla ochrony środowiska oraz szczegółowe wymagania dotyczące jakości mieszanek dla ochrony środowiska zbieranych bezpośrednio oraz składników uprawianych mieszanek dla ochrony środowiska, a także wzór świadectwa mieszanki dla ochrony środowiska.

Dział IV obejmuje przepisy dotyczące wytwarzania i oceny materiału szkółkarskiego oraz materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych oraz sadzonek winorośli.

W stosunku do obowiązujących przepisów zostały wprowadzone przepisy wynikające z wdrożenia przepisów dyrektywy Rady 2008/90/WE z dnia 29 września 2008 r. w sprawie obrotu materiałem rozmnożeniowym roślin sadowniczych oraz roślinami sadowniczymi przeznaczonymi do produkcji owoców, w tym przepis, zgodnie z którym wojewódzki inspektor dokonuje kontroli wytwarzania materiału szkółkarskiego CAC, a także materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych lub ozdobnych oraz sadzonek winorośli.

Dodano przepis, zgodnie z którym obowiązek przechowywania dokumentacji sprzedaży przez 3 lata nie dotyczy sprzedaży dla nieprofesjonalnych odbiorców. Wprowadzono przepis, zgodnie z którym minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wykaz gatunków i odmian roślin, dla których materiał szkółkarski CAC powinien być wytwarzany wyłącznie z materiału siewnego kategorii kwalifikowany. Rozszerzony został przepis stanowiący, że za odmiany powszechnie znane uznaje się odmiany wprowadzane do obrotu przed dniem 30 września 2012 r., jeżeli posiadają urzędowo uznany opis. Za urzędowo uznany opis uznaje się opis odmiany, jeżeli został on sporządzony dla odmiany utrzymywanej przez dostawcę na liście odmian materiału szkółkarskiego CAC.

Do działu IV przeniesione zostały przepisy dotyczące upoważniania przez wojewódzkiego inspektora, w drodze decyzji, jednostki organizacyjnej do przeprowadzania oceny laboratoryjnej materiału siewnego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych, ponieważ dla tego materiału nie przewiduje się udzielania akredytacji kwalifikatorom i próbobiorcom.

Dział V obejmuje przepisy dotyczące dokumentowania wyników poszczególnych ocen materiału siewnego.

Wprowadzono przepis stanowiący, że do świadectw i informacji z wyników oceny nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Biorąc pod uwagę specyfikę wytwarzania i oceny materiału siewnego w wielu przypadkach zachodzi potrzeba dokonywania dodatkowych, niezbędnych czynności polegających m.in. na ponownym czyszczeniu, łączeniu już ocenionych partii materiału siewnego o różnej zdolności kiełkowania (ocena ponowna, degradacja, łączenie partii) i na tej podstawie wydawania nowych świadectw lub informacji. Ma to miejsce w przypadku, gdy materiał siewny został oceniony w kategorii elitarny, a w wyniku braku zainteresowania nie został sprzedany przez zachowującego odmianę w tej kategorii, istnieje natomiast możliwość jego sprzedaży w kategorii kwalifikowany. Proponowany przepis powoduje, że po degradacji tego materiału

do kategorii kwalifikowany można bez oceny wydać nowe świadectwo, ponieważ materiał kategorii elitarny spełnia wyższe wymagania niż materiał kategorii kwalifikowany. Gdyby świadectwo było zaświadczeniem w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, należałoby wystąpić z wnioskiem o ponowne dokonanie oceny tego materiału w kategorii kwalifikowany i wydać nowe świadectwo. Przepis ten działa na korzyść przedsiębiorców prowadzących obrót, natomiast Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa umożliwia właściwą kontrolę nad wytworzonymi i ocenionymi partiami materiału siewnego.

Wprowadzono przepis mówiący o tym, że wyniki poszczególnych ocen, tj. świadectwa i informację, w przypadku oceny materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych wydaje się w miejscu dokonania tej oceny niezwłocznie po uzyskaniu wyników oceny materiału siewnego. Takie brzmienie tego przepisu jest związane z regulacjami dotyczącymi ponownej oceny, a przede wszystkim krótkimi terminami złożenia wniosku o dokonanie ponownej oceny, która musi być wykonana w odpowiedniej fazie wegetacji roślin.

W dziale tym wprowadzone zostały przepisy, zgodnie z którymi w przypadku gdy oceniana partia materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych spełnia wymagania jakości, na wniosek właściciela ocenianej partii, może być wydane świadectwo ISTA zamiast świadectwa oceny laboratoryjnej. Jeżeli świadectwo oceny laboratoryjnej zostało już wydane, to świadectwo ISTA wydaje się po anulowaniu świadectwa oceny laboratoryjnej, którego dokonuje się przez przekreślenie świadectwa i umieszczenie na nim wyrazu „anulowano”. Przepis ten daje możliwość właścicielowi danej partii materiału siewnego roślin rolniczych sprzedaży materiału siewnego ze świadectwem ISTA, jeżeli takie są wymogi zakupu danego materiału. Na terytorium Unii Europejskiej i państw stowarzyszonych obowiązują świadectwa oceny laboratoryjnej wydawane przez właściwe urzędy państw członkowskich lub ich akredytowane laboratoria (odpowiednio państw stowarzyszonych), ale swobodny międzynarodowy obrót odbywa się przede wszystkim zgodnie z przepisami systemów nasiennych OECD, gdzie dla partii materiału siewnego roślin rolniczych lub warzywnych wymagane jest świadectwo ISTA.

Tytuł IV obejmuje przepisy dotyczące wydawania upoważnień i akredytacji w zakresie oceny materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, jak też kontroli pracy upoważnionych i akredytowanych kwalifikatorów, upoważnionych i akredytowanych próbobiorców oraz urzędowych, akredytowanych i samodzielnych laboratoriów. W stosunku

do obowiązującej ustawy wprowadzono przepis stanowiący, że upoważnienia i akredytacje do oceny polowej, oceny laboratoryjnej i pobierania prób udziela się bezterminowo. Jednocześnie został wprowadzony obowiązek uczestniczenia przez akredytowane i upoważnione podmioty w szkoleniach doskonalących. Urzędowi kwalifikatorzy, urzędowi próbobiorecy, akredytowani kwalifikatorzy, akredytowani próbobiorecy i analitycy nasienni, którzy nie odbędą corocznego szkolenia doskonalącego, nie mogą dokonywać oceny lub pobierać materiału siewnego w tym roku. Dodany został również przepis dotyczący składania przez podmioty upoważnione i akredytowane oświadczeń o przestrzeganiu przepisów z zakresu nasiennictwa, zapoznawaniu się ze wszelkimi zmianami tych przepisów oraz zobowiązania się przez te podmioty do uczestniczenia we wszystkich szkoleniach organizowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa. Przepisy te mają na celu usprawnienie systemu udzielania upoważnień i akredytacji oraz zagwarantowanie rzetelnego wykonywania obowiązków przez upoważnione i akredytowane podmioty. Wprowadzono przepis, zgodnie z którym kwalifikatorzy i próbobiorecy, po uzyskaniu pierwszego upoważnienia lub akredytacji, pierwszych pięć ocen materiału siewnego mogą dokonywać z udziałem urzędowego kwalifikatora lub akredytowanego kwalifikatora, który posiada upoważnienie lub akredytację co najmniej od 2 lat. Dodano ponadto przepis, zgodnie z którym w przypadku cofnięcia akredytacji, dany podmiot może ponownie ubiegać się o jej uzyskanie po upływie roku od dnia, w którym decyzja o cofnięciu akredytacji stała się ostateczna. Wydaje się, że okres ten pozwoli na wyeliminowanie stwierdzonych uchybień, które stały się przyczyną cofnięcia akredytacji. W projektowanych przepisach przewiduje się cofnięcie upoważnienia lub akredytacji przewidzianej dla kwalifikatorów, próbobiorców i laboratoriów. Nie ma zaś bezpośredniego odniesienia do analityków nasiennych, którzy są pracownikami laboratorium i których zatrudnienie jest wymagane przy udzielaniu akredytacji i funkcjonowaniu laboratorium. W przypadku cofnięcia akredytacji dla laboratorium, analitycy nasienni nie mogą dokonywać w nim oceny. Uzupełniono przepisy dotyczące kontrolnej oceny polowej dokonywanej przez wojewódzkich inspektorów o przepis, zgodnie z którym, jeżeli zainteresowany podmiot nie zgadza się z wynikami kontrolnej oceny polowej, może zwrócić się do Głównego Inspektora z wnioskiem o ponowne dokonanie oceny.

Wprowadza się przepis zobowiązujący akredytowane laboratoria do wprowadzania danych zawartych w świadectwach oceny laboratoryjnej i informacjach o dyskwalifikacji materiału siewnego do systemu informatycznego udostępnionego przez Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Tytuł V obejmuje przepisy dotyczące obrotu materiałem siewnym. Został on podzielony na siedem działów, z których dwa pierwsze dodatkowo zostały podzielone na rozdziały.

Dział I obejmuje przepisy dotyczące praw i obowiązków podmiotów prowadzących obrót i składa się z dwóch rozdziałów. Rozdział 1 zawiera przepisy dotyczące rejestracji podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym.

Rejestr przedsiębiorców i rejestr rolników zostały zastąpione odpowiednio ewidencją przedsiębiorców i ewidencją rolników, a wniosek o wpis do rejestru – zgłoszeniem do ewidencji. Konieczność prowadzenia ewidencji podyktowana jest koniecznością dostosowania przepisów obowiązującej ustawy do przepisów Unii Europejskiej oraz zapewnieniem właściwej jakości materiału siewnego dzięki wydajnemu i sprawnemu systemowi nadzoru nad wytwarzaniem i oceną materiału siewnego oraz kontroli jego jakości w obrocie. Numer w ewidencji przedsiębiorców, ewidencji rolników i ewidencji dostawców jest nierozzerwalnie związany z numerem partii materiału siewnego wprowadzonego do obrotu. Numer partii materiału siewnego umożliwia jego kontrolę na każdym etapie wytwarzania i oceny, a także obrotu. Po wpisie do ewidencji zainteresowany podmiot otrzymuje zaświadczenie, w którym podaje się numer nadany mu w ewidencji. Wydanie zaświadczenia nie wymaga wniosku podmiotu i dlatego nie podlega opłacie skarbowej. W projekcie ustawy wprowadza się ewidencję dostawców zajmujących się wytwarzaniem i obrotem materiałem szkółkarskim oraz rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin warzywnych i ozdobnych. Obecnie rejestr dostawców jest prowadzony na podstawie przepisów ustawy o ochronie roślin, natomiast pozostałe przepisy dotyczące wytwarzania i oceny ww. materiału znajdują się w obowiązującej ustawie. Zasadne jest więc, aby przepisy dotyczące ewidencji dostawców były wprowadzone do projektu ustawy.

Z obowiązku wpisu do ewidencji przedsiębiorców oraz ewidencji dostawców zostały wyłączone podmioty prowadzące sprzedaż materiału siewnego wyłącznie dla nieprofesjonalnych odbiorców, ponieważ materiał ten wykorzystywany jest w celach niezarobkowych, jedynie na potrzeby własne odbiorcy.

Przepisy rozdziału 2 określające obowiązki podmiotów prowadzących obrót, nakładają na prowadzącego obrót wymóg składania wojewódzkiemu inspektorowi okresowych pisemnych informacji dotyczących obrotu, w tym informacji o materiale siewnym przywożonym z państw trzecich. Prowadzący obrót jest obowiązany również do prowadzenia

dokumentacji, która obejmuje wszystkie etapy jego działalności związanej z wytwarzaniem materiału siewnego.

W przypadku materiału siewnego roślin warzywnych kategorii standard zobowiązuje się zachowującego odmianę do przechowywania i udostępniania przez 3 lata dokumentacji dotyczącej wytworzenia partii materiału siewnego, a przez 2 lata próby wzorcowej dla każdej wytworzonej i wprowadzonej do obrotu partii materiału siewnego. W przypadku materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych dostawca jest obowiązany prowadzić listę odmian wprowadzanych przez niego do obrotu oraz dysponować opisami odmian znajdujących się na tej liście.

Dział II obejmuje przepisy dotyczące przygotowania materiału siewnego do obrotu. Są to przepisy regulujące rodzaje opakowań materiału siewnego, sposoby ich plombowania i etykietowania.

Rozdział 1 dotyczy materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, natomiast rozdział 2 – materiału szkółkarskiego oraz materiału rozmnożeniowego i materiału nasadzeniowego. Doprecyzowany został przepis dotyczący wystawiania „dokumentu towarzyszącego” dla materiału siewnego roślin rolniczych niezakwalifikowanego ostatecznie. Dokument ten ma być wydawany przez wojewódzkiego inspektora.

W dziale III zostały określone rodzaje i kategorie materiału siewnego dopuszczonego do obrotu.

Wprowadzony został przepis, który określa, że do obrotu dopuszcza się materiał siewny roślin rolniczych i warzywnych odmian wpisanych do krajowego rejestru, odpowiednich rejestrów innych państw członkowskich oraz wspólnotowego katalogu lub rejestru państwa stowarzyszonego.

Doprecyzowano przepis o dopuszczeniu do obrotu materiału siewnego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany koniczny łakowej, który nie spełnia określonych wymagań w zakresie zdolności kiełkowania. Zdolność kiełkowania nie może być niższa o 10 punktów procentowych od określonej w wymaganiach szczegółowych.

Określone zostały przepisy dotyczące dopuszczenia do obrotu materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych w drodze decyzji ministra właściwego do spraw rolnictwa. W celu uporządkowania systemu składania wniosków o dopuszczenie materiału siewnego do obrotu i usprawnienia wydawania decyzji w tym zakresie zostało dodane upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do wydania rozporządzenia określającego wzór

wniosku o dopuszczenie materiału siewnego do obrotu, szczegółowe terminy jego składania oraz warunki i sposób wprowadzania do obrotu materiału siewnego.

W dziale IV zostały wyszczególnione przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu mieszanek dla ochrony środowiska, implementujące przepisy dyrektywy Komisji 2010/60/WE z dnia 30 sierpnia 2010 r. przewidującej pewne odstępstwa dotyczące wprowadzania do obrotu mieszanek pastewnych materiału siewnego przeznaczonych do wykorzystania w celu ochrony środowiska naturalnego.

W dziale V zostały wyodrębnione przepisy dotyczące dopuszczenia do obrotu materiału siewnego odmian roślin rolniczych i warzywnych znajdujących się w badaniach rejestrowych.

W dziale VI zostały zamieszczone przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu materiału siewnego odmian regionalnych i odmian amatorskich. Zgodnie z przepisami implementowanej dyrektywy Komisji 2008/62/WE materiał siewny odmiany regionalnej roślin rolniczych może być wytwarzany i wprowadzany do obrotu w regionie pochodzenia. W uzasadnionych przypadkach minister właściwy do spraw rolnictwa może, w drodze decyzji, wyznaczyć dodatkowy region lub regiony, w których materiał siewny danej odmiany może być wprowadzany do obrotu (dodatkowy region obrotu). Ilość materiału siewnego odmiany regionalnej roślin rolniczych, jaka może zostać wprowadzona do obrotu, będzie określana, w drodze decyzji, przez ministra właściwego do spraw rolnictwa. Maksymalna ilość materiału siewnego danej odmiany w przypadku rzepaku, jęczmienia, pszenicy, grochu, słonecznika, kukurydzy i ziemniaka wynosi 0,3 % materiału siewnego danego gatunku stosowanego rocznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz odpowiednio 0,5 % dla pozostałych gatunków. W przypadku gdy ilość materiału siewnego wynikająca z udziału procentowego nie wystarcza na obsianie 100 ha, ilość ta może być zwiększona tak, aby można było nią obsiać 100 ha. Łączna ilość wprowadzonego do obrotu materiału siewnego odmian regionalnych roślin rolniczych nie może jednak przekroczyć 10 % ilości materiału siewnego danego gatunku stosowanego rocznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W przypadku odmian regionalnych roślin warzywnych w decyzji w sprawie dopuszczenia do obrotu określa się ilość materiału siewnego potrzebną do obsiania określonej powierzchni (40, 20 albo 10 ha), którą zróżnicowano dla trzech grup roślin, biorąc pod uwagę ich znaczenie gospodarcze.

Przepisy projektu ustawy określają również ilości materiału siewnego, które mogą być wprowadzone do obrotu dla odmian amatorskich roślin warzywnych. Materiał siewny tych

odmian wprowadza się do obrotu w małych opakowaniach. Ilość materiału siewnego odmian amatorskich w małych opakowaniach nie może przekraczać 250 g, 25 g lub 5 g, w zależności od wielkości i ciężaru nasion.

W dziale VII znajdują się przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu materiału siewnego wytworzonego w ramach tymczasowego eksperymentu. Tymczasowe eksperymenty wprowadzane są przez Komisję Europejską w drodze decyzji. Udział państwa członkowskiego w danym eksperymencie jest dobrowolny. Eksperyment musi być prowadzony zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej, która go wprowadza.

Tytuł VI obejmuje przepisy dotyczące opłat związanych z oceną materiału siewnego. Materiał siewny, zgodnie z definicją, obejmuje materiał siewny roślin rolniczych, materiał siewny roślin warzywnych, sadzeniaki ziemniaka, materiał szkółkarski, materiał rozmnożeniowy roślin warzywnych, materiał rozmnożeniowy roślin ozdobnych, materiał nasadzeniowy roślin warzywnych lub ozdobnych oraz materiał rozmnożeniowy winorośli. W celu ułatwienia korzystania przez podmioty zajmujące się wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym z przepisów zawartych w projekcie ustawy, w jednym tytule zebrano przepisy, które określają, jakie czynności podlegają opłacie, jaki jest tryb i termin wnoszenia tych opłat oraz sankcje w przypadku niewniesienia tych opłat.

Zgodnie z obowiązującą ustawą na wniosek wydawane jest tylko świadectwo mieszanki materiału siewnego. Pozostałe świadectwa i informacje stanowią integralną część poszczególnych ocen materiału siewnego i nie są wydawane na wniosek zainteresowanego podmiotu. W związku z powyższym jedynie świadectwo mieszanki materiału siewnego podlega opłacie skarbowej.

Mając na uwadze przejrzystość i jasność przepisów, a także uwzględniając szczególnie charakter materiału siewnego, wprowadzono przepis, zgodnie z którym do świadectw i informacji wydawanych dla materiału siewnego nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Przepis dotyczący opłaty za wydanie świadectwa mieszanki materiału siewnego został przeniesiony do opłat związanych z oceną materiału siewnego (art. 115 ust. 1 pkt 9). Opłata będzie stanowiła dochód budżetu państwa.

W tytule VII zostały wprowadzone przepisy dotyczące obowiązku informowania wojewódzkiego inspektora o sprowadzonym z państw trzecich materiale siewnym w celu zapewnienia właściwej kontroli materiału siewnego i nadzoru nad obrotem tym materiałem.

Tytuł VIII obejmuje przepisy dotyczące zakresu kontroli oraz zasad dokonywania tej kontroli nad wytwarzaniem materiału siewnego i obrotem tym materiałem.

Tytuł IX zawiera dwa działy. W dziale I zostały określone przepisy dotyczące opłat sankcyjnych, a w dziale II – przepisy karne dotyczące nieprzestrzegania przepisów projektu ustawy.

W odróżnieniu od obowiązujących przepisów proponuje się, aby wysokość opłaty sankcyjnej wynosiła nie 300 %, a 200 % kwoty należnej za materiał siewny sprzedany lub dostarczony niezgodnie z warunkami określonymi w art. 104 ust. 1 – 7 projektu.

Wprowadzono również przepis stanowiący, że prowadzący obrót materiałem siewnym bez zgłoszenia zamiaru prowadzenia takiego obrotu jest obowiązany do wniesienia opłaty sankcyjnej w wysokości 2 270 zł. Jest to dostosowanie tej opłaty do wysokości opłaty sankcyjnej za prowadzenie obrotu środkami ochrony roślin bez wpisu do rejestru przedsiębiorców określonej w przepisach o ochronie roślin.

Przepisy karne w porównaniu do tych zawartych w obowiązującej ustawie zostały rozszerzone o przepisy dotyczące odmian regionalnych roślin rolniczych i warzywnych, odmian amatorskich oraz mieszanek dla ochrony środowiska.

Tytuł X obejmuje przepisy zmieniające, przejściowe i końcowe wprowadzone w celu zapewnienia płynnego i niepowodującego niedogodności dla działających podmiotów przejścia między obowiązującą ustawą a przepisami projektu ustawy.

Konsekwencją przeniesienia przepisu dotyczącego opłaty za wydanie świadectwa mieszanek materiału siewnego do opłat związanych z oceną materiału siewnego oraz wprowadzeniem zaświadczeń o wpisie do ewidencji przedsiębiorców i ewidencji rolników w miejsce decyzji o wpisie do rejestru przedsiębiorców i rejestru rolników, jest wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.).

Konsekwencją wprowadzenia ewidencji przedsiębiorców i ewidencji rolników w miejsce rejestru przedsiębiorców i rejestru rolników jest wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702, z późn. zm.).

Wdrażając przepisy dyrektywy Rady 2008/90/WE z dnia 29 września 2008 r. w sprawie obrotu materiałem rozmnożeniowym roślin sadowniczych i roślinami sadowniczymi przeznaczonymi do produkcji owoców, wprowadzono przepisy, które stanowią, że:

- 1) do krajowego rejestru wpisuje się odmiany roślin sadowniczych bez przeprowadzania badań OWT – w przypadku odmian utrzymywanych przez dostawców na liście

odmian materiału szkółkarskiego CAC od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 30 września 2012 r.,

- 2) do dnia 31 grudnia 2018 r. może znajdować się w obrocie materiał szkółkarski kategorii CAC wytworzony z plantacji szkółkarskich założonych przed dniem 30 września 2012 r.; materiał ten na etykiecie lub w dokumencie dostawcy powinien zawierać napis „dyrektywa Rady 2008/90/WE art. 21”.

Projektowana ustawa uchyla przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie, z wyjątkiem przepisów dotyczących:

- 1) zakazu wpisu odmian genetycznie zmodyfikowanych do krajowego rejestru (art. 5 ust. 4),
- 2) obowiązku dołączenia do wniosku o wpis do krajowego rejestru oświadczenia, że odmiana jest albo nie jest genetycznie zmodyfikowana (art. 11 ust. 2 pkt 7). Ze względu na umożliwienie w art. 9 projektowanej ustawy wpisu do krajowego rejestru na wniosek zgłaszającego odmianę, zgodnie z art. 140 projektowanej ustawy, uprawnionym do złożenia oświadczenia jest zgłaszający odmianę w rozumieniu projektowanej ustawy,
- 3) zakazu dopuszczenia do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej materiału siewnego odmian genetycznie zmodyfikowanych (art. 57 ust. 3),
- 4) sankcji w zakresie nieprzestrzegania zakazu określonego w art. 57 ust. 3 ustawy z 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie.

W mojej ocenie, tak ważka kwestia, jak dopuszczenie do obrotu materiału siewnego odmian genetycznie zmodyfikowanych powinna zostać rozstrzygnięta w ustawie kompleksowo regulującej kwestię organizmów genetycznie modyfikowanych. Ustawa taka dopuszczając ewentualnie obrót – czemu nie jestem co do zasady przeciwny – określałaby zasady uprawy roślin genetycznie zmodyfikowanych, w tym obowiązki spoczywające na prowadzących takie uprawy.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

W zakresie dotyczącym materiału siewnego odmian genetycznie zmodyfikowanych projekt nie zmienia istniejącego stanu prawnego obowiązującego na mocy ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie. Jednocześnie w pozostałym zakresie uregulowań, projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa będzie miała wpływ na podmioty działające w obszarze nasiennictwa, to jest na:

- 1) hodowców i zachowujących odmiany;
- 2) podmioty wytwarzające materiał siewny i prowadzące obrót materiałem siewnym;
- 3) Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych;
- 4) Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Według ustaleń przygotowanych przez Rząd i zawartych w uzasadnieniu do projektu ustawy o nasiennictwie z druku nr 4114, skierowanego do Sejmu VI kadencji, wejście w życie ustawy nie spowoduje zwiększenia wydatków sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, natomiast spowoduje zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do obowiązującej ustawy.

Wysokość obecnie ponoszonych wydatków na realizację zadań wynikających z obowiązującej ustawy wynosi ok. 53 331 tys. zł i wiąże się z realizacją zadań przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) i Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU).

Szacuje się, że PIORiN wydaje ok. 23 % swojego budżetu, co w 2012 r. stanowiło będzie ok. 27 471 tys. zł, na realizację zadań wynikających z obowiązującej ustawy, związanych z nadzorem nad wytwarzaniem i oceną materiału siewnego oraz obrotem tym materiałem, a w szczególności na następujące działania urzędowe:

- 1) ocenę polową, ocenę laboratoryjną i ocenę cech zewnętrznych materiału siewnego;
- 2) kontrolę tożsamości materiału siewnego;
- 3) kontrolę przestrzegania zasad i obowiązujących wymagań w zakresie wytwarzania, oceny i przechowywania materiału siewnego oraz obrotu tym materiałem, w tym modyfikowanym genetycznie;
- 4) wydawanie akredytacji w zakresie pobierania próbek i oceny materiału siewnego oraz kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących akredytacji;

- 5) wydawanie urzędowych etykiet i plomb oraz nadzór nad jednostkami upoważnionymi do wypełniania etykiet;
- 6) kontrolę materiału siewnego wwożonego z państw trzecich oraz ustalanie stopni kwalifikacji tego materiału;
- 7) dokonywanie oceny materiału siewnego, w przypadku złożenia odwołania od oceny wykonanej przez akredytowane podmioty.

COBORU, według szacunków, wydaje ok. 89 % kwoty otrzymywanych z budżetu dotacji, co w 2012 r. stanowiło będzie ok. 25 860 tys. zł, na realizację zadań wynikających z obowiązującej ustawy, a w szczególności:

- 1) wykonywanie badań odrębności, wyrównania i trwałości;
- 2) wykonywanie badań wartości gospodarczej odmiany;
- 3) prowadzenie porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego;
- 4) sporządzanie i udostępnianie list odmian roślin rolniczych, warzywnych i sadowniczych wpisanych do krajowego rejestru oraz opisów botanicznych odmian wpisanych do krajowego rejestru.

Wymienione powyżej koszty realizacji zadań przez PIORiN i COBORU ponoszone są z budżetu państwa.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje wzrostu wydatków w 2012 r. ponad kwotę 53 331 tys. zł. Zadania wynikające z projektu ustawy będą realizowane w ramach limitu wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2012 oraz w ustawach budżetowych na kolejne lata. Kwoty wydatkowane z budżetu państwa na realizację w 2012 r. zadań wynikających z projektu ustawy - oszacowane przez resort rolnictwa na kwotę 53 331 tys. zł – będą sfinansowane w ramach ogólnej kwoty wydatków (148 493 tys. zł) zaplanowanych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 dla PIORiN (Główny Inspektorat i wojewódzkie inspektoraty) oraz COBORU.

W celu obliczenia kwotowego, maksymalnego limitu skutków finansowych dla jednostek sektora finansów publicznych na lata 2012 – 2021, kwoty zaplanowane w projekcie ustawy budżetowej na rok 2012 waloryzowano na kolejne lata według współczynnika 2,5 % + 1 %. Uzyskane w ten sposób kwoty przedstawia zamieszczona poniżej tabela wydatków na zadania wynikające z projektu ustawy. W tabeli uwzględniono także całkowity limit wydatków na wszystkie zadania realizowane przez PIORiN oraz COBORU.

Tabela 1

Szacunkowe limity wydatków z budżetu państwa po wejściu w życie projektowanej ustawy
o nasiennictwie dla COBORU i PIORiN w latach 2011 – 2021

Wyszczególnienie	Rok									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	w tysiącach złotych									
Kwota limitu wydatków na realizację zadań określonych w ustawie o nasiennictwie,										
z tego:										
na realizację zadań wykonywanych przez PIORiN	53 331	55 197	57 129	59 128	61 198	63 339	65 556	67 851	70 226	72 684
na realizację zadań wykonywanych przez COBORU	27 471	28 432	29 427	30 457	31 523	32 626	33 768	34 950	36 173	37 440
	25 860	26 765	273 702	28 671	29 675	30 713	31 788	32 901	34 053	35 244
Całkowity limit wydatków PIORiN i COBORU	148 492	153 690	159 069	170 398	174 510	176 362	182 535	188 924	195 536	202 380

Całkowite koszty działalności PIORiN na zadania związane z nadzorem nad zdrowiem roślin, obrotem środkami ochrony roślin i ich stosowaniem oraz wytwarzaniem i oceną materiału siewnego i obrotem tym materiałem w układzie zadaniowym, zostały zaplanowane w funkcji – 21. Polityka rolna i rybacka, zadanie 21.1 Rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych, podzadanie 21.1.3 – Kontrola wytwarzania , oceny i obrotu materiałem siewnym oraz podzadanie 21.1.4 Ochrona roślin. Zgodnie z projektem ustawy budżetowej na 2012 r. łączna kwota zaplanowana na wykonanie tych podzadań wynosi 119 437 tys. zł (kwota obejmuje budżet Głównego Inspektoratu i wojewódzkich inspektoratów). Natomiast całkowita kwota dotacji na działalności COBORU w zakresie badania, rejestracji i ochrony prawnej odmian roślin w 2012 r. została zaplanowana w funkcji – 21. Polityka rolna i rybacka, zadanie 21.1 Rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych, podzadanie

21.1.2 – Rejestracja i ochrona prawna odmian roślin uprawnych. Zgodnie z projektem ustawy budżetowej na 2012 kwota ta wynosi 29 056 tys. zł.

Wejście w życie projektowanej ustawy, nie będzie wymagało wprowadzenia zmian dotychczasowych zadań, celów i mierników określonych w katalogu funkcji, zadań, podzadań i działań budżetu zadaniowego.

Łączne dochody z tytułu opłat pobieranych na podstawie projektowanej ustawy wyniosą ok. 6 700 tys. zł rocznie, z tego:

- 1) za rejestrację odmian przez COBORU – ok. 3 060 tys. zł rocznie;
- 2) za ocenę materiału siewnego wykonywaną przez PIORiN osiągnie łączne dochody wynoszące – ok. 3 640 tys. zł rocznie (w tej kwocie mieszczą się dochody z tytułu egzaminowania podmiotów ubiegających się o akredytację do oceny materiału siewnego lub pobierania prób tego materiału);
- 3) z tytułu nałożonych przez PIORiN opłat sanacyjnych – ok. 120 tys. zł rocznie.

Średnia kwota opłat sankcyjnych została ustalona na podstawie wieloletnich danych. Należy zaznaczyć, że w tym przypadku występuje duże zróżnicowanie w kwotach dochodów uzyskiwanych w poszczególnych latach ze względu na charakter wnoszonych opłat.

Egzaminowanie podmiotów ubiegających się o akredytację do oceny materiału siewnego lub pobierania prób tego materiału wymaga przygotowania odpowiedniej bazy poletek odmianowych, pól egzaminacyjnych oraz innych materiałów, w szczególności dla analityków nasiennych, w tym sprzętu laboratoryjnego i przygotowania nasion do kiełkowania oraz uwzględnienia wartości pracy egzaminatorów. Dlatego szacuje się, że opłata za egzamin powinna wynosić ok. 50 zł za osobę. Przyjmując potrzebę przeegzaminowania ok. 200 do 250 osób rocznie, wpływ do budżetu państwa z tego tytułu wyniesie około 10 – 12,5 tys. zł rocznie.

Z uwagi na wzrost kosztów materiałowych, sprzętu i robocizny wzrosły koszty ogólnogospodarcze oceny tożsamości i czystości odmianowej wykonywane przez jednostki organizacyjne COBORU, a także koszty ponoszone przez organy PIORiN. Szacuje się, że koszt badania jednej próby wyniesie średnio 280 – 300 zł. W najbliższych latach szacuje się wzrost liczby badanych prób do ok. 2000 – 2500, co daje wartość stanowiącą wpływ do budżetu państwa ok. 630 tys. zł.

Rzeczywistą wartość przeprowadzenia oceny tożsamości i czystości odmianowej stanowi dodatkowo koszt prób wzorcowych wynoszący za ostatnie kilka lat 10 – 12 % liczby

badanych prób, co podnosi koszt całej oceny tożsamości i czystości odmianowej do ok. 1 mln zł.

W wyniku wejścia w życie projektowanej ustawy zmniejszą się dochody gmin z tytułu opłat za wydanie świadectwa mieszanki materiału siewnego oraz dokonanie wpisu do rejestru przedsiębiorców, rejestru rolników oraz rejestru dostawców. Projekt ustawy zawierający ww. przepisy w dniu 25 sierpnia 2010 r. był rozpatrywany podczas posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która do nich nie zgłosiła uwag, a projekt został uzgodniony.

Pomniejszenie wpływów z opłaty skarbowej wyniesie:

1) ok. 195 tys. zł – za dokonania wpisu do rejestru przedsiębiorców, rejestru rolników oraz rejestru dostawców;

2) ok. 12 tys. zł – za wydanie świadectwa mieszanki materiału siewnego.

Zniesienie tych opłat zgodnie z intencją projektu ustawy o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, opracowanego przez Ministerstwo Gospodarki, ma na celu pobudzenie przedsiębiorczości.

Utracone wpływy z ww. opłat zostaną zrekompensowane pobieranymi od przedsiębiorców podatkami od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym. Maksymalna stawka podatku z tego tytułu została określona w ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych w wysokości 8,06 zł od m² powierzchni użytkowej. Należy zauważyć, że przy tego rodzaju działalności wykorzystywane są duże powierzchnie, tj. średnio ok. 500 m². Wnoszone corocznie podatki pozwolą zrekompensować utracone wpływy z opłat jednorazowych.

Wprowadzona w art. 129 pkt 3 projektu ustawy zmiana w ustawie z dnia 25 listopada 2010 r. o Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 1591), zgodnie z którą Centralny Ośrodek będzie miał możliwość zaciągania kredytu na prowadzoną działalność rolniczą, nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych. Kredyt zaciągany będzie w Banku Gospodarstwa Krajowego i będzie spłacany w tym samym roku kalendarzowym.

Wejście w życie projektowanej ustawy korzystnie wpłynie na funkcjonowanie rynku nasiennego. Propozycje dotyczące układu aktu normatywnego z podziałem na tytuły, działy i rozdziały, które odnoszą się do różnych rodzajów materiału siewnego i odmiennych zasad ich wytwarzania, oceny i obrotu (materiał siewny roślin rolniczych i warzywnych, materiał

szkółkarski, materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin warzywnych i ozdobnych) powodują większą czytelność i przejrzystość przepisów.

Dla funkcjonowania przedsiębiorców istotne znaczenie będą mieć przepisy dotyczące:

- 1) zgłaszania do oceny polowej plantacji nasiennych przez prowadzącego obrót, a nie jak dotychczas przez hodowcę lub osobę przez niego upoważnioną;
- 2) rezygnacji z wymogu dołączania do wniosku o dokonanie oceny polowej uwierzytelnionego tłumaczenia opisu odmiany – w przypadku odmian wpisanych do wspólnotowego katalogu;
- 3) obniżania stopnia kwalifikacji (degradacji materiału siewnego) na wniosek prowadzącego obrót w trakcie oceny lub po jej zakończeniu;
- 4) wyłączenia nieprofesjonalnego odbiorcy z obowiązku stosowania niektórych przepisów dotyczących etykietowania i prowadzenia dokumentacji materiału siewnego oraz przekazywania informacji o obrocie tym materiałem;
- 5) umożliwienia wprowadzania do obrotu przez zachowujących odmianę materiału siewnego kategorii elitarny o obniżonej zdolności kiełkowania i zakładania plantacji nasiennych bez zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa, która jest obecnie wymagana;
- 6) umożliwienia wpisywania do krajowego rejestru odmiany, która ma kilku zachowujących odmianę (w przypadku odmian niechronionych wyłącznym prawem);
- 7) wprowadzenia obowiązku sporządzania pisemnej informacji z wyników oceny tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego;
- 8) rezygnacji z okresowej oceny laboratoryjnej dla mieszanek materiału siewnego; zgodnie z proponowanym przepisem mieszanki materiału siewnego po dniu 30 czerwca trzeciego roku, licząc od dnia zabezpieczenia opakowania, nie mogą być przeznaczone na cele siewne.

W ramach prowadzonych przez stronę rządową konsultacji społecznych projekt ustawy zawarty w druku 4114 został przesłany do organizacji społeczno-zawodowych, związków zawodowych, a w szczególności do: Sekretariatu Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”, Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Krajowej Rady Izb Rolniczych, Sekcji Krajowej Pracowników Administracji Rządowej i Samorządowej NSZZ „Solidarność”,

Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Krajowej Rady Spółdzielczej, Związku Zawodowego Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”, Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych, Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna”, Stowarzyszenia Polski Ziemniak, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych, Konfederacji Pracodawców Polskich, Związku Rzemiosła Polskiego, Forum Związków Zawodowych, Business Centre Club, Komisji Krajowej NSZZ Solidarność Pracowników ODR, Polskiej Izby Nasiennej, Związku Twórców Odmian Roślin Uprawnych, Stowarzyszenia Polskich Szkółkarzy, a ponadto do Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

W toku uzgodnień społecznych uwagi zgłosiły: Polska Izba Nasienna, Związek Twórców Odmian Roślin Uprawnych, Krajowa Rada Izb Rolniczych, Związek Szkółkarzy Polskich, Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych, Stowarzyszenie Polskich Szkółkarzy oraz Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych, Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, a także Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin oraz Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa.

W trakcie zorganizowanych spotkań, po dyskusji, przyjęto uwagi dotyczące:

- 1) zmiany definicji odmiany amatorskiej – dostosowując ją do zawartej w przepisach dyrektywy Komisji 2008/62/WE oraz dyrektywy Komisji 2009/145/WE,
- 2) zmiany definicji materiału siewnego kategorii elitarny – wskazując przez kogo i do jakiego stopnia kwalifikacji materiał tej kategorii może być rozmnażany,
- 3) rezygnacji z definicji materiału siewnego odmiany regionalnej roślin warzywnych kategorii kwalifikowany, ponieważ odmiana regionalna roślin warzywnych jest wytwarzana i oceniana przez zachowującego odmianę (nie podlega urzędowej kwalifikacji) i jako taka stanowi materiał siewny kategorii standard,
- 4) wprowadzenia definicji zgłaszającego odmianę – co oznacza hodowcę lub inny podmiot składający wniosek o wpis odmiany do krajowego rejestru. Jest to rozwiązanie obowiązujące w większości państw Unii Europejskiej,
- 5) doprecyzowania przepisu dotyczącego wniosku o wpis odmiany do krajowego rejestru. Rozszerzono, w określonych przypadkach, jego zakres o oświadczenie składającego wniosek. W przypadku rejestracji odmian traw gazonowych wymagane

jest oświadczenie, że materiał siewny nie będzie wykorzystywany do uprawy na cele pastewne, natomiast w przypadku rejestracji odmiany z przeznaczeniem do państw trzecich, oświadczenie, że odmiana jest przeznaczona wyłącznie do wywozu do tych państw,

- 6) doprecyzowania przepisów stanowiących, że dyrektor Centralnego Ośrodka, po wydaniu decyzji o wpisie odmiany do krajowego rejestru, może, na wniosek zainteresowanego podmiotu, wydać zaświadczenie potwierdzające jego udział w wyhodowaniu albo odkryciu i wyprowadzeniu odmiany,
- 7) dodania przepisu regulującego warunki wykorzystania do produkcji mieszańców określonych linii (za zgodą ich hodowcy) oraz stanowiącego, że w przypadku odmian mieszańcowych zachowujący odmianę jest obowiązany przedstawić zezwolenie hodowcy na zachowywanie linii do produkcji mieszańców oraz przedstawić dowód nabycia tych linii od hodowcy,
- 8) doprecyzowania przepisów w sprawie wydania przez dyrektora Centralnego Ośrodka decyzji w sprawie skreślenia odmiany z krajowego rejestru z wyszczególnieniem przypadków, które dotyczą zgłaszającego odmianę lub zachowującego odmianę,
- 9) wprowadzenia w części dotyczącej rejestracji odmian regionalnych i odmian amatorskich upoważnienia dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia, w drodze rozporządzenia, podmiotów odpowiedzialnych za genetyczne zasoby roślin, do czego zobowiązane są państwa członkowskie na podstawie dyrektywy Komisji 2008/62/WE oraz dyrektywy Komisji 2009/145/WE,
- 10) doprecyzowania w rozdziale dotyczącym wytwarzania i oceny materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, przepisów dotyczących tego, kto i w jakim przypadku zgłasza plantację do oceny polowej. W przypadku odmian chronionych wyłącznym prawem do odmiany, składającym wniosek w tym zakresie jest hodowca lub osoba przez niego upoważniona, natomiast w przypadku odmian niechronionych wyłącznym prawem do odmiany, składającym wniosek o dokonanie oceny polowej pozostaje prowadzący obrót. Wzór upoważnienia hodowcy do zgłaszania plantacji do oceny polowej odmiany chronionej wyłącznym prawem do odmiany określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw rolnictwa,
- 11) dodania przepisu, który stanowi, że w przypadku złożenia wniosku o dokonanie oceny polowej przed dniem skreślenia danej odmiany z krajowego rejestru lub

- wspólnotowego rejestru, materiał siewny takiej odmiany jest oceniany i kwalifikowany w najniższym stopniu przewidzianym dla danego gatunku,
- 12) rezygnacji z propozycji zwiększenia wielkości plantacji roślin zbożowych do 5 ha, wobec uwag zgłoszonych przez przedsiębiorców zrzeszonych w Polskiej Izbie Nasionnej,
 - 13) dodania przepisu o akredytacji laboratoriów samodzielnych. Przepis ten został pominięty w projekcie przedłożonym do konsultacji,
 - 14) wprowadzenia przepisu, zgodnie z którym ocena laboratoryjna sadzeniaków ziemniaka odmian regionalnych będzie dokonywana przez zachowującego odmianę,
 - 15) rozszerzenia uprawnienia do pobierania prób materiału siewnego przez akredytowanych próbobiorców o materiał kategorii elitarny,
 - 16) doprecyzowania przepisów stanowiących o degradacji materiału siewnego, to jest uznania partii materiału siewnego w niższym stopniu kwalifikacji niż wynika to z kolejności rozmnożeń. Degradacji materiału siewnego dokonuje podmiot oceniający i dotyczy ona całej ocenianej partii materiału siewnego,
 - 17) dodania przepisu nakładającego na zachowującego odmianę regionalną obowiązek składania wojewódzkiemu inspektorowi wykazu prowadzonych plantacji nasiennych, co umożliwi właściwy nadzór i kontrolę nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym odmian regionalnych,
 - 18) wprowadzenia przepisu, zgodnie z którym ocenie tożsamości i czystości odmianowej podlega materiał siewny roślin rolniczych i warzywnych wszystkich kategorii, jeżeli przeznaczony jest do dalszej reprodukcji,
 - 19) zmiany przepisu dotyczącego dokonywania oceny tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego. Oceny tej zgodnie z nowym przepisem dokonuje COBORU. Uznano bowiem, że instytucja, która dysponuje fachową kadrami, odpowiednimi metodami i gruntami ornymi w stacjach oceny odmian jest najlepiej przygotowana do dokonywania tej oceny,
 - 20) wprowadzenia przepisów, które w przypadku stwierdzenia braku tożsamości dają właścicielowi badanej partii możliwość złożenia do dyrektora Centralnego Ośrodka wniosku o sprawdzenie, czy nie nastąpiły ewentualne nieprawidłowości mające wpływ na wynik oceny tożsamości i czystości odmianowej. Za wprowadzeniem ww. przepisów wnioskowali wszyscy uczestnicy przeprowadzonych konsultacji,

- 21) uwzględnienia wniosku dotyczącego uznania ważności mieszanek materiału siewnego do dnia 30 czerwca trzeciego roku, licząc od dnia zabezpieczenia opakowania umieszczonego na etykiecie (w projekcie skierowanym do konsultacji było 2 lata),
- 22) doprecyzowania i uproszczenia przepisów dotyczących obowiązków dostawców wytwarzających materiał szkółkarski, materiał rozmnożeniowy lub nasadzeniowy roślin warzywnych i ozdobnych oraz sadzonek winorośli; z obowiązku przechowywania dokumentów sprzedaży przez 3 lata wyłączono dokumenty sprzedaży dla nieprofesjonalnych odbiorców,
- 23) wprowadzenia przepisu stanowiącego, że dla określonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w drodze rozporządzenia gatunków i odmian materiał szkółkarski CAC powinien być wytwarzany wyłącznie z materiału szkółkarskiego kategorii kwalifikowany,
- 24) doprecyzowania przepisów dotyczących oceny polowej materiału szkółkarskiego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany oraz składania wniosku o dokonanie tej oceny,
- 25) doprecyzowania przepisu dotyczącego oceny laboratoryjnej materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych lub ozdobnych, której dokonuje dostawca zajmujący się wytwarzaniem tego materiału,
- 26) dokonania zmiany nazwy dokumentu, który wystawiany jest przez podmiot dokonujący oceny na podstawie otrzymanych wyników z „raportu” na „świadcstwo”. Jest to zgodne z obecnie obowiązującymi przepisami w tym zakresie,
- 27) wprowadzenia przepisu stanowiącego, że upoważnień i akredytacji do dokonywania oceny materiału siewnego udziela się na czas nieokreślony. Na urzędowych kwalifikatorów, urzędowych próbobiorców, akredytowanych kwalifikatorów, akredytowanych próbobiorców i analityków nasiennych nakłada się jednocześnie obowiązek uczestniczenia w corocznych szkoleniach doskonalących zakończonych testem sprawdzającym. Wprowadzono ponadto opłaty za sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi podmiotami,
- 28) skrócenia okresu, na jaki cofa się akredytację dla laboratoriów, z 2 lat do roku,
- 29) wprowadzenia przepisu, zgodnie z którym podmiot, który nie zgadza się z wynikami kontroli pracy akredytowanych kwalifikatorów, akredytowanych próbobiorców oraz akredytowanych laboratoriów przeprowadzonej przez wojewódzkiego inspektora,

może zwrócić się do Głównego Inspektora z wnioskiem o ponowne dokonanie oceny materiału siewnego,

- 30) rozszerzenia przepisu dotyczącego wprowadzenia do obrotu odmian o odmiany wpisane do odpowiednich rejestrów innych niż Rzeczpospolita Polska państw członkowskich, przepis ten umożliwia obrót materiałem siewnym odmiany wpisanej do rejestru w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim, przed umieszczeniem jej we wspólnotowym katalogu,
- 31) uzupełnienia przepisów dotyczących kontroli materiału siewnego o przepis umożliwiający wojewódzkiemu inspektorowi wydanie nakazu usunięcia stwierdzonych w czasie kontroli wad materiału siewnego, w określonym terminie,
- 32) wprowadzenia niższej opłaty sankcyjnej, tj. w wysokości 200 % wartości zakwestionowanego materiału siewnego zamiast dotychczasowych 300 %. Zaproponowany poziom opłaty sankcyjnej, w przypadku jej zastosowania, nie będzie powodował groźby likwidacji podmiotu, wobec którego sankcja została zastosowana. O obniżenie wysokości opłaty sankcyjnej wnioskowały wszystkie organizacje zrzeszające podmioty prowadzące produkcję materiału siewnego i obrót tym materiałem,
- 33) wprowadzenia jednolitej opłaty sankcyjnej za prowadzenie obrotu bez zgłoszenia właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi zamiaru prowadzenia obrotu materiałem siewnym, w wysokości 2 270 zł. Jest to dostosowanie wysokości tej opłaty do wysokości opłaty sankcyjnej za prowadzenie obrotu środkami ochrony roślin bez wpisu do rejestru przedsiębiorców określonej w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin.